

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. gruodžio 3 d.*

„Apeliacinis skundas – Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 – Augalų apsaugos produktų pateikimas rinkai – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2324 – Veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo atnaujinimas – SESV 263 straipsnis – Regioninio vieneto suinteresuotumas pareikšti ieškinį – Tiesioginė sąsaja“

Byloje C-352/19 P

dėl 2019 m. gegužės 1 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Région de Bruxelles-Capitale, atstovaujamas advokato A. Bailleux,

apeliantas,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai X. Lewis, F. Castillo de la Torre, I. Naglis ir F. Castilla Contreras,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas M. Bobek,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2020 m. liepos 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Région de Bruxelles-Capitale* (Briuselio sostinės regionas) prašo panaikinti 2019 m. vasario 28 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *Région de Bruxelles-Capitale / Komisija* (T-178/18, nepaskelbta Rink., EU:T:2019:130, toliau – skundžiama nutartis), kuria Bendrasis Teismas

* Proceso kalba: prancūzų.

jo ieškinį atmetė kaip nepriimtina; ieškinyje buvo prašoma panaikinti 2017 m. gruodžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2017/2324, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką pratęsiamas veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo galiojimas ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas (OL L 333, 2017, p. 10, toliau – ginčijamas teisės aktas).

Teisinis pagrindas

- 2 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinancio Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009, p. 1) 10, 23, 24 ir 29 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(10) Medžiagos turėtų būti naudojamos augalų apsaugos produktuose tik jei įrodyta, kad jos aiškiai naudingos augalų auginimui ir neturėtų turėti jokio kenksmingo poveikio žmonių ar gyvūnų sveikatai arba jokio nepriimtino poveikio aplinkai. Siekiant užtikrinti vienodą apsaugos lygį visose valstybėse narėse, sprendimas dėl tokių medžiagų priimtimumo ar nepriimtimumo turėtų būti priimamas Bendrijos lygiu, remiantis suderintais kriterijais. Šie kriterijai turėtų būti taikomi pirmą kartą patvirtinant veikliąją medžiagą pagal šį reglamentą. Jau patvirtintoms veikliosioms medžiagoms jie turėtų būti taikomi jų patvirtinimo atnaujinimo arba peržiūros metu.

<...>

(23) Veikliųjų medžiagų turintys augalų apsaugos produktai gali būti įvairios preparatinės formos ir gali būti naudojami įvairiems augalams ir augaliniams produktams skirtingomis žemės ūki, augalų sveikatos ir aplinkos (taip pat klimato) sąlygomis. Todėl augalų apsaugos produktus turėtų autorizuoti valstybės narės.

(24) Autorizaciją reglamentuojančiomis nuostatomis turi būti užtikrintas aukštas apsaugos lygis. Visų pirma, autorizuojant augalų apsaugos produktus, tikslas apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei aplinką turėtų būti svarbesnis už tikslą gerinti augalų auginimą. Todėl prieš teikiant augalų apsaugos produktus į rinką reikėtų įrodyti, kad jie yra aiškiai naudingi augalų auginimui ir neturi jokio kenksmingo poveikio žmonių ar gyvūnų, įskaitant pažeidžiamas grupes, sveikatai ar jokio nepriimtino poveikio aplinkai.

<...>

(29) Abipusio pripažinimo principas yra viena iš priemonių, kuriomis užtikrinamas laisvas prekių judėjimas Bendrijoje. Siekiant išvengti dvigubo darbo, mažinti pramonei ir valstybėms narėms tenkančią administracinę našta ir numatyti labiau suderintą augalų apsaugos produktų prieinamumą, vienos valstybės narės atliktą autorizaciją turėtų pripažinti kitos valstybės narės, jei žemės ūki, augalų apsaugos ir aplinkos (taip pat klimato) sąlygos yra panašios. Todėl, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tokiam abipusiam pripažinimui, Europos Sąjunga [Bendrija] turėtų būti suskirstyta į panašias tokias sąlygas turinčias zonas. Tačiau atsižvelgus į vienos ar daugiau valstybių narių teritorijai būdingas aplinkos ar žemės ūki sąlygas gali prireikti, kad gavusios paraišką valstybės narės pripažintų kitos valstybės narės atliktą autorizaciją, ją iš dalies pakeistų arba susilaikytų nuo augalų apsaugos produkto autorizacijos savo teritorijoje, jeigu tai yra pateisinama dėl specifinių aplinkos arba žemės ūki sąlygų arba jeigu neįmanoma užtikrinti šiame reglamente nustatyto aukšto žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygio. Taip pat turėtų būti įmanoma nustatyti atitinkamas sąlygas nacionaliniame veiksmų plane, priimtame pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo [(OL L 309, 2009, p. 71, klaidų ištaisymai OL L 161, 2010, p. 11, ir OL L 167, 2013, p. 60)], išdėstytų uždavinių atžvilgiu.“

3 Šio reglamento 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Pagal 79 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą priimamas reglamentas, kuriame nustatoma, kad:

- a) veikliosios medžiagos patvirtinimas atnaujinamas, prireikus su sąlygomis ir apribojimais; arba
- b) veikliosios medžiagos patvirtinimas neatnaujinamas.

2. <...>

Jei patvirtinimas panaikinamas arba neatnaujinamas dėl susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, atitinkamas augalų apsaugos produktas nedelsiant pašalinamas iš rinkos.“

4 Minėto reglamento 36 straipsnyje nustatyta:

„1. Paraišką nagrinėjanti valstybė narė atlieka nepriklausomą, nešališką ir skaidrų vertinimą, atsižvelgdama į dabartines mokslo ir technikos žinias, naudodamasi paraiškos pateikimo metu turimais rekomendaciniais dokumentais. Visoms toje pačioje zonoje esančioms valstybėms narėms ji suteikia galimybę pateikti pastabas, kurios apsvarstomos atliekant įvertinimą.

<...>

2. Susijusios valstybės narės atitinkamai sutinka arba atsisako atlikti autorizaciją remdamosi paraišką nagrinėjusios valstybės narės vertinimo išvadomis, kaip numatyta 31 ir 32 straipsniuose.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies ir laikantis Bendrijos teisės, 31 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems reikalavimams ir kitoms rizikos mažinimo priemonėms, susijusioms su specifinėmis naudojimo sąlygomis, gali būti nustatyta atitinkamų papildomų sąlygų.

Kai valstybėms narėms rūpimi klausimai, susiję su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, negali būti kontroliuojami [išsprendžiami] nustatant pirmoje dalyje nurodytas nacionalines rizikos mažinimo priemones, valstybė narė, atsižvelgusi į specifines jos aplinkos ar žemės ūkio sąlygas, gali atsisakyti autorizuoti augalų apsaugos produktą savo teritorijoje, jei ji turi pagrįstų priežasčių manyti, jog nagrinėjamas produktas vis dar kelia nepriimtina riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai.

<...>“

5 Šio reglamento 40 straipsnyje „Abipusis pripažinimas“ numatyta, kad, kai tenkinamos jame numatytos sąlygos, pagal 29 straipsnį suteiktos autorizacijos turėtojas gali teikti paraišką dėl to paties augalų apsaugos produkto autorizacijos kitoje valstybėje narėje.

6 Reglamento Nr. 1107/2009 41 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybė narė, kuriai pateikta paraiška pagal 40 straipsnį, išnagrinėjusi paraišką ir prie jos pridėtus dokumentus, nurodytus 42 straipsnio 1 dalyje, ir atitinkamai atsižvelgdama į sąlygas savo teritorijoje, autorizuoja atitinkamą augalų apsaugos produktą tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir paraišką nagrinėjanti valstybė narė, išskyrus atvejus, kai taikoma 36 straipsnio 3 dalis.“

7 Šio reglamento 43 straipsnyje nustatyta:

„1. Autorizacija atnaujinama autorizacijos turėtojui pateikus atitinkamą paraišką, jei 29 straipsnyje nustatytos sąlygos tebetenkinamos.

2. Atnaujinus augalų apsaugos produkte esančios veikliosios medžiagos, apsauginės medžiagos ar sinergiklio patvirtinimą, pareiškėjas per tris mėnesius pateikia šią informaciją:

<...>

5. Valstybės narė priima sprendimą dėl autorizacijos atnaujinimo ne vėliau kaip per dvylika mėnesių po atitinkamame produkte esančios veikliosios medžiagos, apsauginės medžiagos ar sinergiklio patvirtinimo atnaujinimo.

6. Jei dėl autorizacijos turėtojo nevaldomų priežasčių sprendimas atnaujinti autorizaciją nepriimamas iki jo galiojimo pabaigos, atitinkama valstybė narė pratęsia autorizaciją laikotarpiui, kurio reikia nagrinėjimui užbaigti ir sprendimui dėl atnaujinimo priimti.“

8. Minėto reglamento 78 straipsnio 3 dalyje numatyta priimti reglamentą, į kurį būtų įtrauktas 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, 1991, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 11 t., p. 332) I priede nurodytų veikliųjų medžiagų sąrašas; šios medžiagos laikomos patvirtintomis pagal šį reglamentą.

Bylos aplinkybės

Dėl Europos Sąjungos atlikto veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo

9. 2011 m. gegužės 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 540/2011, kuriuo dėl patvirtintų veikliųjų medžiagų sąrašo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 1107/2009 (OL L 153, 2011, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 26, 2012, p. 38), buvo priimtas Reglamento Nr. 1107/2009 78 straipsnio 3 dalyje numatytas sąrašas. Į šį sąrašą buvo įtrauktas glifosatas, nurodant, kad jo patvirtinimo laikotarpis baigiasi 2015 m. gruodžio 31 d.
10. 2015 m. spalio 20 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/1885, kuriuo dėl veikliųjų medžiagų <...> glifosato <...> patvirtinimo laikotarpių pratęsimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas Nr. 540/2011 (OL L 276, 2015, p. 48), ir 2016 m. birželio 29 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1056, kuriuo dėl veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo galiojimo pratęsimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 173, 2016, p. 52), Komisija paeiliui pratęsė veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo laikotarpį iki 2016 m. birželio 30 d., o vėliau – iki 2017 m. gruodžio 15 d.
11. 2017 m. gruodžio 12 d. priimtu ginčijamu teisės aktu Komisija, nustačiusi tam tikras sąlygas, pratęsė veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo laikotarpį iki 2022 m. gruodžio 15 d.

Dėl Briuselio sostinės regiono kompetencijos augalų apsaugos produktų srityje

12. Briuselio sostinės regiono kompetencija augalų apsaugos produktų srityje aprašyta skundžiamos nutarties 9–17 punktuose. Šie nagrinėjamame apeliaciniame skunde neginčyti punktai suformuluoti taip:
- „9. Ieškovas – Briuselio Sostinės regionas – yra vienas iš trijų regionų, kuriems pagal Belgijos Konstitucijos 39 straipsnį tam tikra kompetencija suteikiama įstatymu.
10. Pagal 1980 m. rugpjūčio 8 d. *Loi spéciale de réformes institutionnelles* (Specialusis įstatymas dėl institucinių reformų; *Moniteur belge*, 1980 m. rugpjūčio 15 d., p. 9434; toliau – Specialusis įstatymas) 6 straipsnio 1 dalies II punkto pirmą pastraipą kaip viena iš tokių kompetencijos sričių

nurodyta „aplinkos apsauga, visų pirma dirvožemio, podirvio, vandens ir oro apsauga nuo taršos ir agresyvios veiklos <...>“. Pagal šią nuostatą ieškovas yra kompetentingas reglamentuoti augalų apsaugos produktų naudojimą savo teritorijoje.

- 11 Pagal Specialiojo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies II punkto pirmą pastraipą vis dėlto federalinės valdžios institucija yra kompetentinga „nustatyti produktų standartus“. Taigi būtent federalinės valdžios institucija nagrinėja paraiškas dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos ir jas suteikia Belgijoje pagal Reglamento Nr. 1107/2009 28 straipsnio 1 dalį. Vis dėlto pagal Specialiojo įstatymo 6 straipsnio 4 dalies [pirmą pastraipą] regionai dalyvauja įgyvendinant šią kompetenciją.
- 12 *Arrêté royal belge du 28 février 1994 relatif à la conservation, à la mise sur le marché et à l'utilisation des pesticides à usage agricole* (1994 m. vasario 28 d. Belgijos Karaliaus dekretas dėl žemės ūkyje naudojamų pesticidų saugojimo, pateikimo rinkai ir naudojimo; *Moniteur belge*, 1994 m. gegužės 11 d., p. 12504) 7 straipsnyje nurodyta, kad draudžiama pateikti rinkai, ruošti, vežti, importuoti, siūlyti, rodyti, siūlyti parduoti, laikyti, įsigyti arba naudoti žemės ūkyje skirtą naudoti pesticidą, kurio prieš tai nėra patvirtinęs ministras. Pagal šio dekreto 8 straipsnį „ministras arba šiuo tikslu ministro paskirtas tarnautojas išduoda patvirtinimą pasikonsultavęs su 9 straipsnyje nurodytu [komitetu]“. Pagal minėto dekreto 9 straipsnį Patvirtinimo komitetą sudaro dvylika ministro paskirtų narių (toliau – Patvirtinimo komitetas), įskaitant „ekspertą iš Briuselio regiono, kurį deleguoja Briuselio sostinės regiono ministras pirmininkas“.
- 13 2013 m. birželio 20 d. ieškovas priėmė *Ordonnance relative à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable en Région de Bruxelles-Capitale* (Nutarimas dėl tvaraus pesticidų naudojimo Briuselio sostinės regione; *Moniteur belge*, 2013 m. birželio 21 d., p. 40062; toliau – 2013 m. birželio 20 d. nutarimas). Remiantis šio nutarimo 1 straipsnio pirmą pastraipą, juo į nacionalinę teisę perkeliama [Direktyva 2009/128].
- 14 Remiantis 2013 m. birželio 20 d. nutarimo 1 straipsnio trečia pastraipa, ieškovas „gali nustatyti pesticidus, kuriuos draudžiama naudoti dėl jų keliamos grėsmės žmonių sveikatai ar aplinkai“.
- 15 2016 m. lapkričio 10 d. ieškovas, remdamasis 2013 m. birželio 20 d. nutarimu, priėmė *Arrêté interdisant l'utilisation de pesticides contenant du glyphosate en Région de Bruxelles-Capitale* (Nutarimas dėl draudimo Briuselio sostinės regione naudoti pesticidus, kurių sudėtyje yra glifosato; *Moniteur belge*, 2016 m. gruodžio 2 d., p. 79492, toliau – 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimas).
- 16 Iš ieškinio matyti, kad *Conseil d'État, section du contentieux administratif* (Valstybės tarybos administracinių ginčų skyrius, [Belgija]) buvo pareikštas ieškinys dėl 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo panaikinimo. Ieškinys iš esmės grindžiamas tariamu tam tikrų Reglamento Nr. 1107/2009 nuostatų ir SESV 34, 35 ir 36 straipsnių pažeidimu. Šioje byloje ieškovas mano, kad absoliutus draudimas Briuselio sostinės regione naudoti minėtus produktus neturi įtakos glifosato patvirtinimui Sąjungos mastu ir Belgijos federalinės valdžios institucijų atliekamai tam tikrų augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių šios medžiagos, autorizacijai.
- 17 Galiausiai pažymėtina, kad ieškovas Sąjungos mastu dalyvauja pagal komitologijos sprendimą įsteigtų komitetų darbe ir ten pagal rotacijos principą atstovauja Belgijos Karalystei. Pagal šiuos įgaliojimus jis, veikdamas Tarptautinės aplinkos politikos koordinavimo komitete, 1995 m. balandžio 5 d. įsteigtame *Accord de coopération, du 5 avril 1995, entre l'État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et [requérante] relatif à la politique internationale de l'environnement* (1995 m. balandžio 5 d. Federalinės valstybės, Flandrijos regiono, Valonijos regiono ir [ieškovo] bendradarbiavimo susitarimas; *Moniteur belge*, 1995 m. gruodžio 13 d.,

p. 33436), dalyvavo konsultacijose su kitais Belgijos regionais prieš *Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed* (Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinis komitetas <...>) pradėdant darbus dėl veikliosios medžiagos glifosato.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

- 13 2018 m. kovo 8 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Briuselio sostinės regiono ieškinį dėl ginčijamo teisės akto panaikinimo.
- 14 Atskiru dokumentu Komisija pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnį pateikė nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą dėl ieškovo suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimo.
- 15 Skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas pritarė šiam prieštaravimui ir atmetė ieškinį kaip nepriimtina motyvuodamas tuo, kad Briuselio sostinės regionas nėra tiesiogiai susijęs su ginčijamu teisės aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą.

Apeliacinės bylos šalių reikalavimai

- 16 Apeliaciniame skunde Briuselio sostinės regionas Teisingumo Teismo prašo:
  - panaikinti skundžiamą nutartį,
  - pripažinti ieškinį dėl panaikinimo priimtinu ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui,
  - priteisti iš Komisijos abiejose instancijose patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 17 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
  - atmesti apeliacinį skundą,
  - priteisti iš apelianto bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Pirminės pastabos

- 18 Primintina, kad regioninio ar vietos vieneto ieškinys negali būti prilyginamas valstybės narės ieškiniui, todėl jis turi atitikti SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nurodytas priimtinumą sąlygas (šiuo klausimu žr. 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Regione Siciliana* / Komisija, C-417/04 P, EU:C:2006:282, 21–24 punktus).
- 19 Pagal šią nuostatą fizinio ar juridinio asmens ieškinys dėl sprendimo, kurio adresatas jis nėra, kaip antai nagrinėjamu atveju Briuselio sostinės regiono, laikomas priimtinu, jeigu tas sprendimas yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs, o reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto atveju – jeigu yra tiesiogiai su juo susijęs ir dėl jo nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių.
- 20 Šiuo atveju Bendrasis Teismas, gavęs nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, paremtą tuo, kad Briuselio sostinės regionas neturi suinteresuotumo prašyti panaikinti ginčijamą teisės aktą, išanalizavo tik tai, ar minėtas aktas buvo tiesiogiai susijęs su regionu, ir skundžiamoje nutartyje nusprendė, kad ši sąlyga netenkinama.

- 21 Grįsdamas dėl šios nutarties paduotą apeliacinį skundą, Briuselio sostinės regionas remiasi dviem pagrindais: pirma, Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais, 1998 m. birželio 25 d. pasirašytos Orhuse ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1, toliau – Orhuso konvencija), nepaisymu ir, antra, klaidinga Bendrojo Teismo išvada, kad ginčijamas teisės aktas nėra tiesiogiai su juo susijęs.

Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo Orhuso konvencijos nepaisymu

Šalių argumentai

- 22 Pirmojo pagrindo pirmoje dalyje Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas, skundžiamos nutarties 34–36 punktuose nagrinėdamas jo ieškinio priimtinumą klausimą, atsisakė atsižvelgti į Orhuso konvencijos 9 straipsnį. Kadangi ieškinyje patenka į šios konvencijos taikymo sritį, SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytos priimtumo sąlygos, jo nuomone, turi būti aiškinamos atsižvelgiant į Orhuso konvencijos 9 straipsnį, reglamentuojantį teisę kreiptis į teismą.
- 23 Pirmojo pagrindo antroje dalyje apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 37 punkte vadovavosi nuostata, jog jis pakankamai tiksliai nepaaiškino, kaip nuoroda į Orhuso konvenciją gali turėti įtakos jo tiesioginės ir konkrečios sąsajos vertinimui šioje byloje.
- 24 Komisija prašo visą šį pagrindą atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 25 Dėl pirmojo pagrindo pirmos dalies primintina, kad pagal SESV 216 straipsnio 2 dalį Sąjungos institucijoms yra privalomi Sąjungos sudaryti tarptautiniai susitarimai ir dėl to jie turi viršenybę prieš institucijų priimtus teisės aktus (2008 m. birželio 3 d. Sprendimo *Intertanko ir kt.*, C-308/06, EU:C:2008:312, 42 punktą; 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Air Transport Association of America ir kt.*, C-366/10, EU:C:2011:864, 50 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2015 m. sausio 13 d. Sprendimo *Taryba ir Komisija / Stichting Natuur en Milieu ir Pesticide Action Network Europe*, C-404/12 P ir C-405/12 P, EU:C:2015:5, 44 punktą), vis dėlto tokie susitarimai negali turėti viršenybės prieš Sąjungos pirminę teisę.
- 26 Tai reiškia, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnis negali pakeisti SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatytų ieškinio dėl panaikinimo priimtumo sąlygų.
- 27 Šiomis aplinkybėmis pirmojo pagrindo pirma dalis, grindžiama tuo, kad Bendrasis Teismas ieškinio priimtumą vertino neatsižvelgdamas į Orhuso konvenciją, turi būti atmesta.
- 28 Be to, kadangi argumentas, pagrįstas Bendrojo Teismo atsisakymu atsižvelgti į Orhuso konvencijos 9 straipsnį, turi būti atmestas, motyvų, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 37 punkte atmetė šį argumentą, kritika neduoda rezultatų. Vadinasi, pirmojo apeliacinio skundo pagrindo antra dalis turi būti atmesta.
- 29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo klaidinga Bendrojo Teismo išvada, kad ginčijamas teisės aktas nėra tiesiogiai susijęs su apeliantu

- 30 Pirmiausia primintina, kad, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, „tiesioginės sąsajos“ sąlyga reiškia, kad priemonė, viena vertus, turi daryti tiesioginę įtaką asmens teisei padėčiai ir, kita vertus, nepalikti jokios diskrecijos už jos įgyvendinimą atsakingiems adresatams, nes ji yra visiškai automatine ir išplaukia tik iš Sąjungos teisės aktų, netaikant kitų tarpinių normų (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Glencore Grain / Komisija*, C-404/96 P, EU:C:1998:196, 41 punktą ir 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *BCE ir kt. / Trasta Komercbanka ir kt.*, C-663/17 P, C-665/17 P ir C-669/17 P, EU:C:2019:923, 103 punktą).
- 31 Taigi antrąjį pagrindą, suskaidytą į keturias dalis, reikia nagrinėti atsižvelgiant būtent į šią jurisprudenciją.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

- 32 Antrojo pagrindo pirmoje dalyje Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 50–55 punktuose klaidingai pripažino, jog ginčijamas teisės aktas nelėmė tolesnio esamos augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra veiklios medžiagos glifosato, pateikimo rinkai autorizacijos galiojimo. Šis teisės aktas faktiškai sudarė sąlygas tam, kad autorizacija ir toliau galiotų, o, neatnaujinus šios veikliosios medžiagos patvirtinimo, tokia autorizacija *ipso facto* būtų netekusi galios.
- 33 Komisija prašo atmesti antrojo pagrindo pirmą dalį.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 34 Iš Reglamento Nr. 1107/2009 20 straipsnio 2 dalies antros pastraipos matyti, kad tais atvejais, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas panaikina veikliosios medžiagos patvirtinimą dėl susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, valstybių narių suteikta augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra veiklios medžiagos glifosato, pateikimo rinkai autorizacija netenka galios ir tokie produktai nedelsiant pašalinami iš rinkos.
- 35 Vis dėlto veikliosios medžiagos patvirtinimo atnaujinimas nesukelia tokio poveikio kaip neatnaujinimas. Jis nelemia augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra šios veiklios medžiagos, pateikimo rinkai autorizacijos patvirtinimo, pratęsimo ar tolesnio galiojimo, nes jos turėtojas pagal Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 2 dalį per tris mėnesius nuo veikliosios medžiagos patvirtinimo turi pateikti paraišką dėl jos atnaujinimo, o valstybės narės pagal šio straipsnio 5 dalį per dvylika mėnesių turi priimti dėl jos sprendimą.
- 36 Taigi Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos nusprendęs, kad ginčijamas teisės aktas nelėmė augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra veiklios medžiagos glifosato, pateikimo rinkai autorizacijos galiojimo patvirtinimo.

Dėl antrojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

- 37 Antrojo pagrindo antroje dalyje Briuselio sostinės regionas kritikuoja motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 56–59 punktuose atmetė jo argumentą, grindžiamą tiesiogine jo sąsaja su ginčijamu teisės aktu, nes šiame teisės akte buvo nustatyta jo pareiga pagal Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 5 dalį priimti sprendimą dėl augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato, pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo ne vėliau kaip per dvylika mėnesių nuo jo įsigaliojimo.
- 38 Pirma, Bendrasis Teismas suklydo skundžiamos nutarties 57 punkte nusprendęs, kad pareiga priimti sprendimą dėl paraiškų, paduotų dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo, tenka Belgijos federalinei valdžiai, o ne Briuselio sostinės regionui. Regionas privalo dalyvauti sprendimo priėmimo procedūroje, nes pagal nacionalinę teisę posėdžiauja Patvirtinimo komitete, kurio nuomonę turi gauti už minėtos autorizacijos atnaujinimą atsakingas ministras.
- 39 Antra, Bendrasis Teismas taip pat padarė teisės klaidą, skundžiamos nutarties 58 punkte pripažinęs, kad Briuselio sostinės regiono dalyvavimas nagrinėjant paraiškas dėl augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato, pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo yra tiesioginė Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 5 ir 6 dalių, o ne ginčijamo teisės akto pasekmė. Iš tiesų ne vienoje byloje tiesioginė ieškovo sąsaja buvo preziumuojama, nors ieškovo ginčytas aktas su juo buvo susijęs tik per kitą Sąjungos teisės aktą (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Deza / ECHA*, T-115/15, EU:T:2017:329, 30–35 punktus).
- 40 Komisija prašo atmesti antrojo pagrindo antrą dalį.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 41 Pirma, neginčijama, kad pagal Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 5 ir 6 dalis valstybėms narėms nustatyta pareiga, viena vertus, priimti sprendimą dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo paraiškos ne vėliau kaip per dvylika mėnesių nuo minėtame produkte esančios veikliosios medžiagos patvirtinimo atnaujinimo, turint galvoje, kad ši paraiška turi būti pateikta per tris mėnesius nuo minėtos veikliosios medžiagos patvirtinimo atnaujinimo, ir, kita vertus, pratęsti autorizaciją reikiamam laikotarpiui tuo atveju, kai nėra priimta jokie sprendimo atnaujinti autorizaciją iki jos galiojimo pabaigos, Belgijoje tenka federalinei valdžiai, kuri pagal nacionalinę teisę yra kompetentinga „nustatyti produktų standartus“, o ne regionams, kaip antai apeliantui.
- 42 Tiesa, nacionalinėje teisėje numatyta, kad regionai „dalyvauja rengiant federalinę reglamentavimo tvarką produktų standartų srityje“ ir kad visų pirma pateikti rinkai ir naudoti žemės ūkyje skirtą naudoti pesticidą pagal 1994 m. vasario 28 d. Karaliaus dekretu 7 straipsnį kompetentingas federalinis ministras gali leisti tik gavęs komiteto, kuriame Briuselio sostinės regionui atstovauja ekspertas, nuomonę, vis dėlto ši konsultacinio pobūdžio kompetencija nėra tiesioginė Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 5 ir 6 dalių pasekmė. Šiomis aplinkybėmis apelianto išreikšta kritika dėl skundžiamos nutarties 57 punkto turi būti atmesta.
- 43 Antra, konstatuotina, kad, priešingai, nei teigia apeliantas, Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 58 punkte nenurodė, jog Briuselio sostinės regiono dalyvavimas nagrinėjant paraiškas dėl augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato, pateikimo rinkai autorizacijos atnaujinimo yra tiesioginė Reglamento Nr. 1107/2009 43 straipsnio 5 ir 6 dalių, o ne ginčijamo teisės akto pasekmė. Bendrasis Teismas šiuo klausimu iš esmės tik pažymėjo, kad apelianto pateiktas argumentas buvo nukreiptas ne į paties ginčijamo teisės akto, o tik į šio reglamento 43 straipsnio 5 ir 6 dalių poveikį. Todėl apelianto kritika dėl skundžiamos nutarties 58 punkto neduoda rezultatų.

- 44 Be to, kadangi skundžiamos nutarties 57 punkte nurodytas pirmasis Bendrojo Teismo motyvas atmesti apeliando argumentus yra pagrįstas, kaip nurodyta šio sprendimo 42 punkte, antrajam skundžiamos nutarties 58 punkte dėl to paties argumento atmetimo nurodytam motyvui tenka antraeilė reikšmė. Dėl šios priežasties apeliando dėl šio argumento išreikšta kritika taip pat neduoda rezultatų (žr. pagal analogiją 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Common Market Fertilizers / Komisija, C-443/05 P, EU:C:2007:511, 137 punktą*), todėl turi būti atmesta.
- 45 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrojo pagrindo antra dalis turi būti atmesta.

Dėl antrojo pagrindo trečios dalies

– Šalių argumentai

- 46 Antrojo pagrindo trečioje dalyje apeliantas kritikuoja motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 60–63 punktuose atmetė jo argumentą, grindžiamą tuo, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1107/2009 40–42 straipsniuose numatytą abipusio pripažinimo procedūrą, ginčijamas teisės aktas iš esmės neutralizuoja Patvirtinimo komiteto įgaliojimus, taigi ir jo paties galimybę prieštarauti augalų apsaugos produkto, kurio sudėtyje yra glifosato, autorizacijai, jeigu ją jau autorizavo kita valstybė narė.
- 47 Pirma, Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas laikėsi nuomonės, jog abipusio pripažinimo procedūra nesukuria automatizmo, o Reglamento Nr. 1107/2009 41 straipsnio 1 dalyje ir 36 straipsnio 3 dalyje paliekama diskrecija valstybėms narėms, kurioms pateikta paraiška dėl abipusio pripažinimo. Be to, šis Bendrojo Teismo vertinimas nebuvo motyvuotas.
- 48 Antra, Briuselio sostinės regionas mano, kad Bendrasis Teismas padarė akivaizdžią klaidą skundžiamos nutarties 63 punkte nurodęs, kad abipusio pripažinimo procedūros poveikis nėra tiesioginė ginčijamo teisės akto pasekmė.
- 49 Komisija prašo atmesti antrojo pagrindo trečią dalį.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 50 Pirma, iš šio sprendimo 30 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, kad viena iš dviejų kumuliacinių sąlygų, leidžiančių nustatyti, ar priemonė daro tiesioginę įtaką asmeniui, yra reikalavimas, kad priemonė nepalikėtų jokios diskrecijos už jos įgyvendinimą atsakingiems adresatams.
- 51 Kaip Bendrasis Teismas priminė skundžiamos nutarties 61 punkte, tuo atveju, jei valstybė narė gauna paraišką dėl augalų apsaugos produkto, jau autorizavusi tai pačiai paskirčiai kitoje valstybėje narėje, pateikimo rinkai autorizacijos, ji neprivalo jos tenkinti, nes, pirma, Reglamento Nr. 1107/2009 41 straipsnio 1 dalyje jai leidžiama atsižvelgti į jos teritorijoje vyraujančias sąlygas ir, antra, šio reglamento 36 straipsnio 3 dalyje, į kurią daroma nuoroda 41 straipsnyje, patikslinta, kad ji gali nustatyti rizikos, susijusios su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka, mažinimo priemones ir, atsižvelgusi į specifines savo aplinkos ar žemės ūkio sąlygas, netgi gali atsisakyti autorizuoti produktą, jei rizikos mažinimo priemonės nepadedą išspręsti šiai valstybei narei rūpimų klausimų. Taigi Bendrasis Teismas priėjo prie teisingos išvados, kad abipusio pripažinimo procedūra nesukuria automatizmo ir palieka diskreciją valstybei narei, kuriai pateikta paraiška dėl abipusio pripažinimo.
- 52 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad apeliantas nepagrįstai teigė, jog Bendrasis Teismas šiuo klausimu padarė teisės klaidą ir nepakankamai motyvavo savo vertinimą.

53 Antra, priešingai, nei tvirtina apeliantas, Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju teisingai vadovavosi nuostata, kad abipusio pripažinimo procedūros poveikis nėra tiesioginė ginčijamo teisės akto pasekmė. Pažymėtina, kad veikliosios medžiagos patvirtinimas tėra tik vienas iš Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnio 1 dalyje išvardytų reikalavimų, su kuriais siejama augalų apsaugos produkto, kurio sudėtyje yra šios veikliosios medžiagos, pateikimo rinkai autorizacija. Be to, tokios autorizacijos suteikimas vienoje valstybėje narėje savaime nelemia autorizacijos kitose valstybėse narėse, nes šio reglamento 40 straipsnyje numatyta, kad, kai tenkinamos jame numatytos sąlygos, vienoje valstybėje narėje suteiktos autorizacijos turėtojas pagal abipusio pripažinimo procedūrą gali teikti paraišką dėl to paties augalų apsaugos produkto autorizacijos kitoje valstybėje narėje. Galiausiai, kaip nurodyta pirmesniame punkte, pastaroji valstybė narė neprivalo bet kuriomis aplinkybėmis suteikti šią autorizaciją.

54 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrojo pagrindo trečia dalis turi būti atmesta.

Dėl antrojo pagrindo ketvirtos dalies

– Šalių argumentai

55 Antrojo pagrindo ketvirtoje dalyje apeliantas kritikuoja skundžiamos nutarties 66–77 punktuose išdėstytus motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas atmetė jo argumentą, grindžiamą ginčijamo teisės akto poveikiu 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo galiojimui ir jo pasekmėmis ginčui dėl šio nutarimo.

56 Pirma, Briuselio sostinės regionas mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai tiesioginės sąsajos sąlygai taikė 2005 m. spalio 5 d. Sprendime *Land Oberösterreich ir Austrija / Komisija* (T-366/03 ir T-235/04, EU:T:2005:347) išplėtotą testą dėl konkrečios sąsajos kriterijaus ir taip supainiojo du SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatytus reikalavimus.

57 Antra, Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas neįvertino rizikos, kurią ginčijamas teisės aktas kelia jo 2016 m. lapkričio 10 d. nutarime nustatyto draudimo naudoti glifosato turinčius pesticidus galiojimui.

58 Trečia, Briuselio sostinės regionas tvirtina, kad, nepaisant nepalankios teisinės padėties, 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo priėmimą lėmė politinio pobūdžio bendrojo intereso sumetimai, o ne vien teisinės priežastys.

59 Ketvirta, Briuselio sostinės regionas mano, kad skundžiama nutartis akivaizdžiai prieštarauja 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimui *Ville de Paris, Ville de Bruxelles ir Ayuntamiento de Madrid / Komisija* (T-339/16, T-352/16 ir T-391/16, EU:T:2018:927). Tame sprendime Bendrasis Teismas pripažino, kad miestai ieškovai, kurie savo teritorijoje ėmėsi priemonių automobilių keliamai oro taršai mažinti, buvo tiesiogiai susiję su reglamentu, kuriuo lengvosios keleivinės ir komercinės transporto priemonės buvo nustatytos didžiausios leistinos išmetamų azoto oksidų kiekio vertės įprastomis važavimo sąlygomis, viršijančios nustatytąsias euro 6 standarte. Kitaip tariant, Bendrasis Teismas vadovavosi nuostata, kad vien virtualaus, t. y. teismo sprendimu nekonstatuoto, tokių priemonių neteisėtumo šio reglamento atžvilgiu pakako, kad šie miestai būtų pripažinti tiesiogiai susijusiais su tuo reglamentu. O skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas priėjo prie išvados, kad virtualaus 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo neteisėtumo ginčijamo teisės akto atžvilgiu nepakako, kad būtų įrodyta tiesioginė šio sprendimo sąsaja su apeliantu.

60 Penkta, Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas skundžiamoje nutartyje nenurodė motyvų, kai nenagrino jo argumento, kad ginčijamas teisės aktas daro tiesioginę įtaką jo teisei padėčiai, nes išlaiko ieškinių dėl panaikinimo pareiškėjų suinteresuotumą kreiptis į teismą dėl 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo.

61 Komisija prašo atmesti antrojo pagrindo ketvirtąją dalį.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

- 62 Pirma, tai, kad Bendrasis Teismas, anot apelianto, klaidingai aiškino savo jurisprudenciją, savaime nėra teisės klaida, kuria galėtų būti grindžiamas apeliacinis skundas. Be to, dėl teiginio, kad buvo supainioti tiesioginės sąsajos ir konkrečios sąsajos kriterijai, nebuvo pateikta jokių patikslinimų, leidžiančių įvertinti jo pagrįstumą, todėl jis turi būti atmestas.
- 63 Antra, pažymėtina, kad ginčijamas teisės aktas bet kuriuo atveju nedarė įtakos 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo, ginčyto *Conseil d'État* (Valstybės taryba) pareikštame ieškinyje, teisėtumui, nes buvo priimtas vėliau nei minėtas nutarimas. Be to, nei grėsmė, kad Komisija inicijuos ieškinį dėl išpareigojimų neįvykdymo, apie kurią apeliaciniame skunde užsimenama užuominomis, nei abejonės dėl draudimo naudoti glifosato turinčius pesticidus tvarkos galiojimo Belgijos Konstitucijos atžvilgiu, kurių ryšio su ginčijamu teisės aktu apeliantas nepaaikšina, neįrodo to akto tiesioginės sąsajos su apeliantu. Šiomis aplinkybėmis apeliantas neįrodė, kad ginčijamas aktas kelia grėsmę šiai draudimo tvarkai.
- 64 Trečia, iš šio sprendimo 30 punkte primintos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad „tiesioginės sąsajos“ sąlyga, be kita ko, reiškia, kad aptariama priemonė turi daryti tiesioginę įtaką teisei fizinio ar juridinio asmens, kuris siekia pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, padėčiai. Taigi tokia sąlyga turi būti vertinama tik atsižvelgiant į teisinį priemonės poveikį, o galimas jos politinis poveikis šiam vertinimui įtakos neturi. Todėl šis argumentas turi būti atmestas.
- 65 Ketvirta, apelianto argumentai dėl 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Ville de Paris, Ville de Bruxelles ir Ayuntamiento de Madrid / Komisija* (T-339/16, T-352/16 ir T-391/16, EU:T:2018:927) neatskleidžia, kaip aplinkybė (jei ji būtų nustatyta), kad skundžiamoje nutartyje priimtas sprendinys prieštarauja tam teismo sprendimui, gali nulemti tos nutarties neteisėtumą. Taigi šis teiginys taip pat turi būti atmestas.
- 66 Penkta, nors Briuselio sostinės regionas teigia, kad Bendrasis Teismas neišnagrinėjo jo argumento, pagal kurį ginčijamas teisės aktas turėjo tiesioginės įtakos jo teisei padėčiai, nes išlaikė ieškinių dėl panaikinimo pareiškėjų suinteresuotumą kreiptis į teismą dėl 2016 m. lapkričio 10 d. nutarimo, pažymėtina, kad šį argumentą apeliantas nurodė tik atsakydamas į Komisijos pareikštą nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą. Todėl jis nelaikytinas pagrindu, kurį Bendrasis Teismas turėjo išnagrinėti. Vadinasi, šį teiginį reikia atmesti.
- 67 Iš viso to, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad antrojo pagrindo ketvirta dalis ir visas apeliacinis skundas turi būti atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 68 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija prašė priteisti iš Briuselio sostinės regiono išlaidas ir jis pralaimėjo, apeliantas turi padengti išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. Priteisti iš Briuselio sostinės regiono bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.